

Tomislav Šimić

Županijski sud u Osijeku

Europska avenija 7, 31000 Osijek

Tomislav.Simic@zsos.pravosudje.hr

ODVJETNIK KAO POČINITELJ KAZNENOG DJELA ZLOUPORABE POVJERENJA NA ŠTETU VLASTITE STRANKE

SAŽETAK

U radu se analizira pravomoćno okončan kazneni predmet u kojem je odvjetnik osuđen zbog kvalificiranog oblika kaznenog djela zloporabe povjerenja iz članka 240. stavka 2. Kaznenog zakona počinjena na štetu vlastite stranke. Predmet je pravno zanimljiv s materijalnopravnoga stajališta jer postavlja pitanje može li odvjetnikov uspjeh u pojedinoj fazi izvansudskoga zastupanja ekskulpirati ga od kaznene odgovornosti za naknadno zadržavanje sredstava primljenih u ime stranke. S procesnopravnoga stajališta predmet je zanimljiv jer otvara dosad nedovoljno razrađeno pitanje dosega usuglašavanja stranaka o vrsti i mjeri kazne prema članku 417.a Zakona o kaznenom postupku u odnosu na sigurnosne mjere koje sud izriče po službenoj dužnosti, a sa stajališta izricanja sankcija jer prvostupanjski sud izriče sigurnosnu mjeru zabrane obavljanja odvjetničke djelatnosti u zakonskom maksimumu od deset godina obrazlažući zašto brisanje počinitelja iz Imenika odvjetnika na vlastiti zahtjev, izvršeno prije presuđenja, ne otklanja opasnost od ponavljanja djela. Analiza je provedena na temelju presude Općinskog suda u Zadru poslovnog broja K-331/17 od 22. prosinca 2017.¹ i potvrđujuće presude Županijskog suda u Dubrovniku poslovnog broja Kž-39/2018-3 od 27. siječnja 2020.

Ključne riječi: zloporaba povjerenja, odvjetnik, vjernost stranci, sigurnosna mjera zabrane obavljanja djelatnosti, sporazum o sankciji, opasnost od ponavljanja kaznenog djela.

¹ Autor je u prvostupanjskom postupku u predmetu poslovnog broja K-331/17 Općinskog suda u Zadru postupao kao sudac i donio presudu koja je predmetom analize. U ovome se radu predmet analizira s vremenskim odmakom s naglaskom na načelna pitanja koja on ilustrira, a ne na pojedinačne procesne radnje, što odgovara uobičajenoj stručno-znanstvenoj praksi pri obradi javno objavljenih sudskih odluka.

I. Uvod

Odvjetništvo je člankom 1. Zakona o odvjetništvu² definirano kao samostalna i neovisna služba koja osigurava pružanje pravne pomoći fizičkim i pravnim osobama u ostvarivanju i zaštiti njihovih prava i pravnih interesa. Već iz same zakonske formulacije proizlazi da je riječ o profesiji čije obavljanje pretpostavlja povjerenje – povjerenje stranke da će onaj komu je povjerila zaštitu svojih prava postupati u njezinu interesu, a ne protiv njega. Kada se takvo povjerenje pretvori u predmet kaznenog djela, riječ je o situaciji koja udara u sam temelj struke i koja upravo zato zahtijeva pozornu analizu i s materijalnopravnoga i s procesnopravnoga stajališta i sa stajališta izricanja sankcija.

Predmet kojim se ovaj rad bavi – pravomoćno okončan presudom Županijskog suda u Dubrovniku poslovnog broja Kž-39/2018-3 od 27. siječnja 2020., kojom je u cijelosti potvrđena presuda Općinskog suda u Zadru poslovnog broja K-331/17 od 22. prosinca 2017. – ilustrira sva tri navedena aspekta. Odvjetnik je, uz prethodno dane mu pisane ovlasti od stranke da u njezino ime i za njezin račun primi novčani iznos s naslova naknade štete, taj iznos podignuo s računa zajedničkog odvjetničkog ureda na koji ga je doznčila osiguravajuća kuća i zadržao za sebe, pa je oštećenica do naknade došla tek nakon tri godine i devet mjeseci, i to pod pritiskom već pokrenutoga kaznenog postupka. Naizgled jednostavna pravna kvalifikacija ipak je u ovom predmetu otvorila niz pitanja koja zaslužuju temeljitiju raspravu stručne javnosti.

Cilj je rada prikazati i analizirati tri sloja problema koje predmet pokriva. Prvi je sloj materijalnopravna analiza obilježja kvalificiranoga oblika zlouporabe povjerenja iz članka 240. stavka 2. Kaznenog zakona³ s posebnim osvrtom na obranu koja je tvrdila da pribavljanje koristi za stranku u ranijoj fazi zastupanja isključuje protupravnost kasnijega zadržavanja te koristi. Drugi je sloj procesnopravna analiza odnosa sporazuma stranaka o vrsti i mjeri kazne prema članku 417.a Zakona o kaznenom postupku⁴ i izricanja sigurnosnih mjera, koje sud izriče po službenoj dužnosti uvijek kada su za to ispunjene zakonske pretpostavke. Treći je sloj analiza sigurnosne mjere zabrane obavljanja djelatnosti iz članka 71. Kaznenog zakona s aspekta njezina izricanja u maksimalnom zakonskom trajanju s posebnim osvrtom na pitanje otklanja li brisanje počinitelja iz Imenika odvjetnika na vlastiti zahtjev opasnost od ponavljanja kaznenog djela.

² Zakon o odvjetništvu („Narodne novine” broj 9/1994., 117/2008., 50/2009., 75/2009., 18/2011., 126/2021., 98/2025.).

³ Kazneni zakon („Narodne novine” broj 125/2011., 144/2012., 56/2015., 61/2015., 101/2017., 118/2018., 126/2019., 84/2021., 114/2022., 114/2023., 36/2024., 136/2025., dalje: KZ/11).

⁴ Zakon o kaznenom postupku („Narodne novine” broj 152/2008., 76/2009., 80/2011., 121/2011. – službeni pročišćeni tekst, 91/2012., 143/2012., 56/2013., 145/2013., 152/2014., 70/2017., 126/2019., 80/2022., 36/2024., 72/2025., 13/2026., dalje: ZKP/08).

II. Činjenični okvir predmeta

Činjenice koje proizlaze iz pravomoćno utvrđenoga stanja stvari mogu se sažeti sljedećim redoslijedom.

Oštećenica je 13. veljače 2014. okrivljeniku, koji je u to vrijeme bio upisan u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore, dala pisanu punomoć kojom ga je opunomoćila da je u izvansudskom postupku pred osiguravajućim društvom zastupa radi naknade imovinske štete na osobnom vozilu i neimovinske štete s naslova tjelesnih ozljeda koje je zadobila u prometnoj nesreći. Punomoć je obuhvaćala i ovlaštenje da u njezino ime i za njezin račun primi novčana sredstva s navedenih osnova.

Osiguravajuće društvo 7. ožujka 2014. dostavilo je ponudu kojom je oštećenici nuđena isplata iznosa od 20.300,00 kuna s naslova imovinske štete na vozilu te iznosa od 12.750,00 kuna s naslova neimovinske štete – ukupno 33.050,00 kuna. Ponuda je prihvaćena, a osiguravajuće je društvo 18. ožujka 2014. taj iznos doznačilo na bankovni račun koji je glasilo na zajednički odvjetnički ured u kojem je okrivljenik bio jedan od dvojice partnera. Premda je taj zajednički odvjetnički ured formalno bio brisan iz Upisnika zajedničkih odvjetničkih ureda Hrvatske odvjetničke komore s danom 10. travnja 2012., bankovni račun toga ureda nikada nije zatvoren, a okrivljenik je cijelo to vrijeme bio ovlašten za raspolaganje novčanim sredstvima s tog računa, što proizlazi iz kartona deponiranih potpisa od 31. ožujka 2005., koji u tom dijelu nije bio izmijenjen.

Dana 7. travnja 2014. okrivljenik je u poslovnici banke s tog računa podigao iznos od 33.000,00 kuna u gotovini, pri čemu je u rubrici „Opis isplate” naveo „Isplata stranci”. Potpisnik je naloga za isplatu bio okrivljenik. Iznos koji je tako podignut nije prosljeđen stranci ni tada ni u sljedeće tri godine i devet mjeseci, sve do 6. prosinca 2017., kada je okrivljenik pod pritiskom već pokrenutoga kaznenog postupka isplatio oštećenici dugovani iznos uvećan za zakonske kamate.

U razdoblju između podizanja iznosa i pokretanja kaznenog postupka oštećenica je opetovano pokušavala stupiti u kontakt s okrivljenikom – iz njezina iskaza proizlazi da ga je jednoga dana telefonski kontaktirala čak stotinu i šezdeset puta, na što okrivljenik nije reagirao. Naime, dva puta mobitel je zvonio, a on je na svaki daljnji poziv prekidao. Iz utvrđenoga stanja stvari proizlazi i jedan element koji je za ocjenu subjektivnog odnosa počinitelja prema djelu od posebne važnosti: okrivljenik je 29. svibnja 2014., dakle dva i pol mjeseca nakon što je sredstva već podignuo, osiguravajućem društvu dostavio Izjavu o namirenju s prijedlogom da se iznos naknade štete isplati izravno na račun oštećenice u njezinoj poslovnoj banci. Ta je izjava, dostavljena nakon već izvršene isplate i nakon što je okrivljenik sredstva već podignuo, u utvrđenju činjeničnog stanja prepoznata kao radnja kojom je okrivljenik pokušao stvoriti privid da za sredstva koja je u međuvremenu već prisvojio nije znao niti je njima raspolagao.

Na temelju tako utvrđena činjeničnog stanja okrivljenik je proglašen krivim zbog kaznenog djela zlouporabe povjerenja iz članka 240. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. Kaznenog zakona te osuđen na kaznu zatvora u trajanju od sedam mjeseci, koja je primjenom članka 56. Kaznenog zakona uvjetno odgođena uz vrijeme provjeravanja od tri godine. Na temelju članka 71. Kaznenog zakona izrečena je i sigurnosna mjera zabrane obavljanja odvjetničke djelatnosti u trajanju od deset godina, dakle u zakonskom maksimumu. Ovdje treba reći da je okrivljenik priznanjem kaznenog djela i prihvaćanjem predložene kaznenopravne sankcije spriječio sud da mu izrekne bezuvjetnu zatvorsku kaznu jer je u čl. 417.a st. 7. ZKP/08 (bilo) propisano sljedeće: ako optuženik prizna počinjenje kaznenog djela u kaznenom postupku koji se vodi za kazneno djelo za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina (o čemu je u konkretnom slučaju bila riječ⁵) i suglasi se s vrstom i mjerom predložene kazne i druge mjere propisane kaznenim zakonom, sud u presudi ne smije izreći drugu vrstu kazne ili druge mjere propisane kaznenim zakonom niti veću mjeru kazne od predložene.

III. Materijalnopravna analiza

1. Biće kaznenog djela zlouporabe povjerenja iz članka 240. stavka 2. Kaznenog zakona

Člankom 240. stavkom 1. Kaznenog zakona propisano je da će se onaj tko, zastupajući imovinske interese druge osobe, zlouporabi zakonom ili ugovorom dane mu ovlasti i time prouzroči imovinsku štetu osobi čije interese zastupa kazniti kaznom zatvora do tri godine. Stavkom 2. iste odredbe propisano je da će se, ako to djelo počini odvjetnik, kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Biće osnovnoga oblika ovoga djela čine: 1. postojanje ovlasti zastupanja imovinskih interesa druge osobe koja može biti zasnovana zakonom (kao kod skrbnika, izvršitelja oporuke ili stečajnog upravitelja) ili ugovorom (kao kod punomoćnika u širem smislu), 2. zlouporaba tako dane ovlasti, što podrazumijeva njezino korištenje protivno njezinu sadržaju i svrsi, 3. posljedica u vidu imovinske štete osobi

⁵ Člankom 240. stavkom 2. KZ/11 propisana je kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina kada kazneno djelo zlouporabe povjerenja počini odvjetnik. St. 1. tog kaznenog djela iz čl. 240. KZ/11 glasi: „Tko zastupajući imovinske interese druge osobe zlouporabi zakonom ili ugovorom dane mu ovlasti i time prouzroči imovinsku štetu osobi čije interese zastupa, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.” St. 2. glasi: „Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini roditelj, skrbnik ili odvjetnik, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.” St. 3. propisuje: „Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ili 2. ovoga članka prouzročena znatna imovinska šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.”

čije interese počinitelj zastupa i 4. uzročna veza između zlouporabe ovlasti i nastale štete. Svjesnost o zlouporabi ovlasti i htijenje nastanka štete – dakle namjera – čine subjektivni element bića djela.

Stavak 2. ne uspostavlja zasebno kazneno djelo, nego kvalificirani oblik koji se povezuje s osobnim svojstvom počinitelja – odvjetnika. Pritom se kvalifikacija ne temelji na „težim” obilježjima radnje ili posljedice, nego na povećanom stupnju povjerenja koje stranke i pravni poredak ulažu u nositelje te profesije. Zakonodavac je, određujući strožu kaznu (od šest mjeseci do pet godina umjesto kazne zatvora do tri godine), upravo izrazio stav da odvjetničko zlouporabljanje ovlasti nije tek teži oblik istog djela, nego povreda kvalificiranoga odnosa povjerenja koja ima drukčiju težinu od one koju ima istovjetna radnja drugih punomoćnika.

U analiziranom predmetu obrana je tijekom žalbenog postupka istaknula tvrdnju da okrivljenikovo postupanje nema obilježja kaznenog djela zlouporabe povjerenja jer je okrivljenik kao punomoćnik iz reda odvjetnika pravodobno podnio zahtjev osiguravajućem društvu i, štoviše, uspio za stranku ishoditi naplatu znatno većega iznosa u odnosu na ono što je osiguravajuće društvo prvotno nudilo. Iz takva se uspjeha u jednoj fazi zastupanja, prema mišljenju žalitelja, „nameće zaključak da okrivljenik nije postupao na štetu oštećene”.

Žalbeni je sud taj prigovor odbio kao neosnovan navodeći da iz činjeničnoga opisa za koji je okrivljenik proglašen krivim proizlaze sva obilježja kaznenog djela iz članka 240. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. Kaznenog zakona, a što je okrivljenik tijekom postupka i potpuno i priznao. Iako je obrazloženje u tom dijelu sažeto, ono točno prepoznaje pravnu bit: zlouporaba povjerenja iz članka 240. Kaznenog zakona kazneno je djelo trenutka povezano s konkretnom radnjom zlouporabe i konkretnom posljedicom štete. Ono što odvjetnik čini u jednoj fazi zastupanja – bilo dobro ili loše – ne prejudicira njegovu kaznenu odgovornost za radnje koje poduzima u drugoj fazi. Drukčiji bi pristup vodio paradoksalnoj posljedici da bi se odvjetnička profesija mogla braniti od kaznene odgovornosti za prisvajanje sredstava primljenih u ime stranke pozivanjem na to da je sama naplata tih sredstava bila stručno provedena, što bi obezvrijedilo sam smisao kvalificiranoga oblika iz stavka 2.

Drugim riječima, ovlast koja je samom punomoći dana – primanje sredstava u ime i za račun stranke – nužno obuhvaća i obvezu njihova daljnjeg prosljeđivanja stranci. Zlouporaba se ovdje ne sastoji od toga da je odvjetnik propustio postupiti stranci u korist, nego od toga da je odvjetnik postupio kako mu nalaže punomoć do trenutka primanja sredstava, a potom je iz tih istih sredstava izvukao osobnu korist prekoračujući ovlast u njezinu daljnjem sadržaju. Takvo „djelomično ispunjavanje” punomoći ne otklanja kaznenu odgovornost. Ono ju, naprotiv, pokazuje u njezinu specifičnom obliku kod kojeg počinitelj iskorištava upravo ono povjerenje koje je sam izgradio uspješno odrađenom prvom fazom zastupanja.

2. Razgraničenje osnovnog i kvalificiranog oblika – pitanje načina kaznenog progona

Na samom je početku prvostupanjskog postupka obrana istaknula prigovor da se za ovo kazneno djelo, s obzirom na vrijeme njegova počinjenja, postupak može voditi samo po privatnoj tužbi, a ne po službenoj dužnosti. Taj je prigovor, kako je pravilno utvrdio prvostupanjski sud, neosnovan.

Člankom 245. stavkom 1. Kaznenog zakona propisano je da se za kazneno djelo iz članka 240. stavka 1. progon vrši po privatnoj tužbi. Iznimka su slučajevi u kojima je djelo počinjeno na štetu državne imovine. Već iz same formulacije zakonske odredbe vidljivo je da privatna tužba kao način progona dolazi u obzir samo za osnovni oblik djela. Za kvalificirani oblik iz stavka 2. – dakle za slučajeve u kojima je djelo počinio odvjetnik – progon je redovit, po službenoj dužnosti, kao što je redovit progon za sva kaznena djela za koja zakon ne propisuje drukčije.

Razlika u načinu progona izravno korespondira s razlikom u javnopravnom interesu koju zakonodavac prepoznaje. Kod osnovnoga oblika – koji obuhvaća sve punomoćnike i osobe ovlaštene zastupati imovinske interese drugih, najčešće u privatnopravnim odnosima upravljanja tuđom imovinom i sl. – zakonodavac procjenjuje da je primarni interes zaštite individualni interes zastupane osobe, koja sama može procijeniti hoće li pokrenuti kazneni progon. Kod kvalificiranoga oblika koji počinio odvjetnik, naprotiv, povrijeđeno je i opće dobro – povjerenje u odvjetničku struku kao samostalnu i neovisnu službu – pa je progon prepušten državnom odvjetništvu. Pravilna pravna kvalifikacija djela iz stavka 2., kako ju je u ovom predmetu provelo državno odvjetništvo, time je istodobno otklonila i procesnopravni prigovor obrane.

3. Subjektivni odnos počinitelja prema djelu i element prikrivanja

Prvostupanjski je sud izričito utvrdio da je okrivljenik djelo počinio s izravnom namjerom. To je utvrđenje posebno važno jer pokazuje kako se u predmetima takve vrste subjektivni odnos počinitelja prema djelu može i mora pažljivo dokazivati – posebice nasuprot tipičnim obrambenim tezama kojima se odgovornost pripisuje propustu, administrativnomu previdu ili postupanju treće osobe.

U ovom je predmetu obrana tijekom kaznenog postupka pokušavala odgovornost prebaciti na osiguravajuće društvo navodeći da je upravo ono pogriješilo doznačivši sredstva na račun zajedničkog odvjetničkog ureda koji je u međuvremenu prestao postojati, a da okrivljenik do tih sredstava nije ni mogao doći jer je za raspolaganje računom navodno bio ovlašten samo njegov otac kao drugi partner. Provedeni je dokazni postupak, međutim, otklonio sve tvrdnje obrane. Iz dopisa banke proizlazi da je okrivljenik cijelo vrijeme bio ovlašten za raspolaganje računom (njegov karton deponiranih potpisa nikada nije bio opozvan) te da je on jedini

i podizao sredstva s toga računa nakon brisanja zajedničkoga odvjetničkog ureda. Štoviše, baš je okrivljenik 7. travnja 2014. podigao sporni iznos od 33.000,00 kuna, što je banka potvrdila ne samo ispisom transakcija nego i preslikom naloga za isplatu koji je potpisao sam okrivljenik.

Posebnu pak težinu u utvrđenju izravne namjere ima radnja koju je okrivljenik poduzeo dva i pol mjeseca nakon podizanja sredstava – dostavljanje Izjave o namirenju osiguravajućem društvu 29. svibnja 2014., čime kao punomoćnik oštećenice predlaže da se naknada štete isplati izravno na njezin tekući račun u Splitskoj banci. Ta je izjava, dostavljena u trenutku kada je novčani iznos već bio podignut, prepoznata kao klasičan element prikrivanja. Njezin smisao za počinitelja bio je jasno usmjeren na to da, ako dođe do pitanja, postoji pisani trag prema kojem se okrivljenik kao punomoćnik zalagao za isplatu izravno stranci – čime je u pravnom smislu nastojao prividno isključiti svoju radnju iz lanca uzročnosti koji vodi od uplate osiguratelja do prisvajanja sredstava. Sud je tu radnju pravilno protumačio ne kao olakotnu okolnost, nego kao samostalnu indiciju izravne namjere jer prikriva ono što je već učinjeno.

Iz toga slijedi pouka primjenjiva i na druge predmete: kasnije poduzete radnje koje na prvi pogled imaju karakter „ispravljanja” mogu, ovisno o kronologiji i sadržaju, biti pokazatelj suprotnog – tj. svijesti počinitelja o protupravnosti vlastite već poduzete radnje. Vremenski razmak između dovršenja djela i takve „korektivne” radnje te izostanak obavještanja stranke o stvarnom stanju stvari ključni su pokazatelji pri utvrđivanju izravne namjere.

IV. Sporazum o sankciji prema članku 417.a Zakona o kaznenom postupku i pitanje sigurnosne mjere

Žalitelj je pred drugostupanjskim sudom isticao da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka time što je okrivljeniku, uz uvjetnu osudu na koju je okrivljenik pristao, izrekao i sigurnosnu mjeru zabrane obavljanja odvjetničke djelatnosti jer se okrivljenik u smislu članka 417.a Zakona o kaznenom postupku usuglasio s vrstom i mjerom predložene sankcije, a sigurnosnu mjeru predlagatelj sankcije nije predlagao. U pravnom je smislu time postavljeno pitanje koje u dosadašnjoj sudskoj praksi nije bilo sustavno razjašnjeno: obuhvaća li sporazum stranaka o vrsti i mjeri kazne, sklopljen u smislu članka 417.a stavaka 6. i 7. Zakona o kaznenom postupku, i sigurnosne mjere?

Da bi se na to pitanje moglo odgovoriti, treba podsjetiti na sadržaj relevantnih odredaba. Člankom 417.a stavkom 6. Zakona o kaznenom postupku propisano je da, ako se kazneni postupak vodi za kazneno djelo za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina, a optuženik se očitovao krivim u odnosu na sve točke optužbe, na kraju svojeg iskaza očitovat će se je li suglasan s predloženom vrstom i mjerom kazne, sudske opomene, uvjetne osude, djelomične uvjetne

osude, posebnih obveza, zaštitnog nadzora, sigurnosne mjere te mjere oduzimanja predmeta odnosno druge mjere propisane kaznenim zakonom čije se izricanje traži. Stavak 7. iste odredbe propisuje da sud, ako se optuženik suglasi s vrstom i mjerom predložene kazne i druge mjere propisane Kaznenim zakonom, u presudi ne smije izreći drugu vrstu kazne ili drugu mjeru propisanu Kaznenim zakonom ni veću mjeru kazne od predložene, pri čemu se to ograničenje ne odnosi na mjeru oduzimanja imovinske koristi.

Iz citirane zakonske formulacije proizlazi da sigurnosne mjere izrijeком predstavljaju predmet sporazumijevanja između državnog odvjetnika i optuženika u postupku iz članka 417.a st. 6. Zakona o kaznenom postupku. Zakonodavac je u stavku 6. tu kategoriju izričito naveo, a u stavku 7. propisao da sud nakon usuglašavanja optuženika sa sankcijom ne smije izreći „druge mjere propisane Kaznenim zakonom” ni u različitoj vrsti ni u većoj mjeri od one koju je predložio ovlašteni tužitelj. Sigurnosna mjera zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti iz članka 71. Kaznenog zakona nedvojbeno pripada kategoriji „drugih mjera propisanih Kaznenim zakonom” u smislu citirane procesne odredbe.

Postavljalo se stoga pitanje kako pomiriti tako jasnu zakonsku formulaciju s činjenicom da u analiziranom predmetu državni odvjetnik sigurnosnu mjeru u optužnici i u prijedlogu sankcije uopće nije predlagao. Žalitelj je upravo na tome gradio svoj prigovor: ako sporazum stranaka obuhvaća sve sankcije navedene u stavku 6., uključujući i sigurnosne mjere, a sigurnosna mjera nije bila predmet ni prijedloga državnog odvjetnika ni okrivljenikova pristanka, sud je njezinim izricanjem prekoračio okvire usuglašene sankcije i time, navodno, prekoračio optužbu.

Drugostupanski sud taj je prigovor odbio sažetim obrazloženjem prema kojem se sigurnosna mjera „sukladno odredbi članka 71. stavka 2. Kaznenog zakona može izreći”. Iako je obrazloženje šturo, njegova pravna logika može se rekonstruirati kako slijedi.

Ograničenje iz članka 417.a stavka 7. Zakona o kaznenom postupku odnosi se isključivo na one mjere koje je predložio državni odvjetnik i s kojima se optuženik suglasio. Ograničenje znači da, kada postoji prijedlog određene kazne i njezine visine, odnosno mjere i suglasnost optuženika s njom, sud ne smije izići iz tog okvira: ne smije izreći težu kaznu, drugu vrstu kazne ili druge mjere propisane Kaznenim zakonom. Drugim riječima, *in concreto*, sporazumijevanje stranaka veže sud u pogledu mjera koje su bile predmet usuglašavanja. Ono pak ne uspostavlja zabranu izricanja onih mjera propisanih Kaznenim zakonom koje stranke nisu obuhvatile sporazumom, a koje je sud dužan izreći kada su za to ispunjene zakonske pretpostavke.

Tu nastaje bitna razlika između kazne i sigurnosne mjere, koja je u analiziranom predmetu bila odlučujuća. Kazna se izriče za počinjeno djelo i njezino je propisivanje fakultativno u smislu odluke o vrsti i mjeri unutar zakonskih okvira. Sigurnosna

mjera iz članka 71. Kaznenog zakona, naprotiv, ima obvezatni karakter u smislu da ju je sud, kada utvrdi postojanje obiju pretpostavki (djelo počinjeno u obavljanju djelatnosti i opasnost od ponavljanja), dužan izreći. Zakonska formulacija „sud će sigurnosnu mjeru... izreći” ima imperativni karakter – ne ostavlja sudu slobodu da je ne izrekne kada su pretpostavke ispunjene.

Iz toga slijedi zaključak: sporazum stranaka iz članka 417.a st. 6. Zakona o kaznenom postupku obuhvaća samo one mjere propisane Kaznenim zakonom koje je državni odvjetnik u svojem prijedlogu naveo i koje su time postale predmetom usuglašavanja. Ako državni odvjetnik određenu mjeru, uključujući i sigurnosnu mjeru, nije predložio, ta mjera nije predmet sporazuma – pa ni ograničenje iz stavka 7., koje veže sud na predloženo, na nju ne djeluje. Sud, dakle, ostaje vezan za sankcije iz sporazuma u onim okvirima u kojima je sporazum sklopljen, ali zadržava obvezu izricanja onih sankcija koje su prema Kaznenom zakonu obvezne, a koje državni odvjetnik propusti predložiti.

Tomu bi se zaključku mogao uputiti prigovor pravnotehničke prirode. Naime, isti članak 417.a stavak 7. Zakona o kaznenom postupku u svojoj posljednjoj rečenici izrijekom propisuje da se ograničenje iz tog stavka „ne odnosi na mjeru oduzimanja imovinske koristi”. Postavlja se pitanje zašto je zakonodavac smatrao nužnim za tu jednu mjeru predvidjeti izričito isključenje od ograničenja ako bi – što zastupa autor – obvezatne mjere propisane Kaznenim zakonom ionako bile izvan dosega stranačke dispozicije iz stavka 7. Drugim riječima, ne bi li doslovna primjena argumenta o nadilaženju stranačke dispozicije neutralizirala izrijekom propisanu iznimku za mjeru oduzimanja imovinske koristi i učinila je pravno irelevantnom?

Odgovor je da izričita iznimka iz stavka 7. uređuje različito pitanje od onoga koje se ovdje razmatra. Iznimka za mjeru oduzimanja imovinske koristi pokriva slučaj u kojem je ta mjera bila predmetom prijedloga državnog odvjetnika i u kojem se optuženik s njom suglasio – pa je dakle obuhvaćena sporazumom – ali sud u dokaznom postupku utvrdi da stvarna pribavljena imovinska korist u trenutku presuđenja iznosi više ili manje od iznosa navedenoga u prijedlogu. Razlog leži u posebnoj pravnoj prirodi te mjere. Oduzimanje imovinske koristi nije ni kazna ni sigurnosna mjera u smislu Kaznenog zakona, nego mjera *sui generis* kojom se obnavlja stanje koje je postojalo prije počinjenja djela; njezina se mjera ne određuje vrijednosnom prosudbom suda unutar zakonskih okvira, nego objektivno utvrđenim iznosom koristi koju, prema načelu kaznenog prava iz članka 77. Kaznenog zakona, nitko ne smije zadržati. Bez izričite iznimke iz stavka 7. sud bi se mogao smatrati vezanim za iznos iz sporazuma i kad bi se on u dokaznom postupku pokazao očito netočnim u odnosu na stvarno utvrđenu korist, što bi bilo u izravnoj suprotnosti s navedenim načelom.

Pitanje koje se ovdje razmatra strukturno je posve različito. Riječ je o sigurnosnoj mjeri koja u prijedlogu državnog odvjetnika uopće nije bila navedena, pa stoga nije ni postala predmetom sporazuma. Ograničenje iz članka 417.a stavka

7. po samom svojem tekstu veže sud samo u pogledu „predložene kazne i druge mjere”, odnosno samo u pogledu sankcija koje su bile predmetom prijedloga i kasnijeg pristanka optuženika. Sankcija koja uopće nije bila predmet prijedloga ne ulazi u doseg toga ograničenja jer ono po samoj svojoj formulaciji uređuje isključivo odnos između onoga što je predloženo i onoga što sud smije izreći u odnosu na predloženo. Izričita iznimka za mjeru oduzimanja imovinske koristi i ovdje zastupljeno tumačenje izricanja sigurnosne mjere izvan sporazuma stoga odgovaraju na dva odvojena pravna pitanja: 1. na pitanje smije li sud odstupiti od predloženoga iznosa kad je mjera bila predložena (pitanje kojim se bavi izričita iznimka iz stavka 7.) i 2. na pitanje smije li sud izreći mjeru koja uopće nije bila predložena (pitanje kojim se bavi ovdje zastupljeno autorovo tumačenje izraženo analiziranim pravomoćnom sudskom presudom). Iz izričite iznimke sadržane u stavku 7. ne može se izvoditi argument *a contrario* prema kojem bi sud bio vezan u pogledu svih obvezatnih mjera koje toj iznimci nisu izrijeckom dodane; ona rješava jedno specifično pitanje vezano uz posebnu pravnu prirodu mjere oduzimanja imovinske koristi i ne nadovezuje se na pitanje izricanja drugih obvezatnih mjera izvan okvira sporazuma.

Konkretno, u analiziranom predmetu državni odvjetnik predložio je uvjetnu osudu (sedam mjeseci zatvora uvjetno na tri godine) s kojom se okrivljenik usuglasio. Sigurnosnu mjeru iz članka 71. Kaznenog zakona državni odvjetnik nije predložio premda su za njezino izricanje bile ispunjene zakonske pretpostavke – djelo je počinjeno u obavljanju odvjetničke službe, a postojala je opasnost od ponavljanja djela zlouporabom te službe odnosno dužnosti. Prvostupanjski je sud, suočen s tom situacijom, izrekao sigurnosnu mjeru po službenoj dužnosti pozivajući se na obvezatnu prirodu izricanja iz članka 71. stavka 1. Kaznenog zakona. Drugostupanjski sud, premda sažetim obrazloženjem, taj je pristup potvrdio.

Tri su praktične pouke iz ovog dijela predmeta.

Prvo, za državnog odvjetnika postoji obveza da u optužnici i u prijedlogu sankcije pažljivo procijeni jesu li ispunjene pretpostavke za izricanje sigurnosne mjere, posebice kod kaznenih djela počinjenih u obavljanju određene dužnosti ili djelatnosti. Propust predlaganja sigurnosne mjere ne sprječava sud da je izrekne, ali stvara neujednačenost u praksi i može dovesti do nepotrebnih žalbenih postupaka u kojima se osporavaju mjere koje su u materijalnom pravnom smislu nesporno opravdane.

Drugo, za branitelja je važno upozoriti stranku da prihvati predložene sankcije iz članka 417.a st. 6. Zakona o kaznenom postupku ne isključuje mogućnost izricanja sigurnosne mjere koja u prijedlogu nije bila navedena ako su za nju ispunjene materijalno-pravne pretpostavke iz Kaznenog zakona. To posebno vrijedi u predmetima u kojima opasnost od ponavljanja djela zlouporabom dužnosti ili djelatnosti predstavlja realnu mogućnost.

Treće, za suca koji ocjenjuje sporazum stranaka otvara se obveza da po službenoj dužnosti razmotri i pitanje sigurnosnih mjera koje stranke nisu obuhvatile svojim sporazumom, ali za koje su ispunjene zakonske pretpostavke. Sigurnosne su mjere sastavni dio cjelovite kaznenopravne reakcije na djelo, a njihovo izricanje zaštita je pravnog poretka koja nadilazi okvire stranačke dispozicije.

V. Izricanje sigurnosne mjere zabrane obavljanja dužnosti ili djelatnosti

1. Sigurnosna mjera iz članka 71. Kaznenog zakona – pretpostavke i trajanje

Sigurnosna mjera zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti, koja je u ovom predmetu izrečena u maksimalnom trajanju od deset godina, propisana je člankom 71. Kaznenog zakona. Prema njegovu stavku 1. sud će sigurnosnu mjeru zabrane potpunog ili djelomičnog obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti izreći počinitelju koji je kazneno djelo počinio u obavljanju dužnosti ili djelatnosti ako postoji opasnost da će zlouporabom te dužnosti ili djelatnosti ponovno počiniti kazneno djelo.

Iz citirane zakonske formulacije proizlaze dvije kumulativne pretpostavke. Prva je objektivna – djelo mora biti počinjeno upravo u obavljanju te dužnosti ili djelatnosti, a ne tek slučajno povodom nje. Druga je predviđajuća – sud mora utvrditi da postoji opasnost od ponavljanja djela, i to upravo zlouporabom iste dužnosti ili djelatnosti. Ta druga pretpostavka traži ocjenu vjerojatnosti koja se temelji na konkretnim okolnostima slučaja i osobnim svojstvima počinitelja.

U analiziranom je predmetu prvostupanjski sud detaljno obrazložio zaključak o postojanju obiju pretpostavki. Što se prve tiče, nije bilo dvojbe da je djelo počinjeno upravo u obavljanju odvjetničke djelatnosti – okrivljenik je djelovao po pisanoj punomoći koja mu je dana upravo u svojstvu odvjetnika, a zlouporaba se sastojala od prekoračenja upravo onih ovlasti koje su mu kao odvjetniku tom punomoći dane. Druga je pretpostavka ona o opasnosti od ponavljanja obrazložena nizom okolnosti: dugotrajnošću prikrivanja djela (tri godine i devet mjeseci), opetovanim pokušajima okrivljenika tijekom postupka da odgovornost prebaci na druge subjekte, dostavljanjem Izjave o namirenju kao tipičnom radnjom prikrivanja te postojanjem prethodne osuđujuće disciplinske presude Disciplinskog suda Hrvatske odvjetničke komore u predmetu DS-172/15 zbog počinjenja težih povreda dužnosti i ugleda odvjetništva.

Što se trajanja sigurnosne mjere tiče, člankom 71. stavkom 2. Kaznenog zakona propisano je da se ona izriče u trajanju od jedne do deset godina. Sud je, dakle, pri određivanju trajanja vezan tim okvirom, a unutar njega dužan je provesti razmjernost prema težini djela, jačini opasnosti i osobnim okolnostima počinitelja. U ovom je

predmetu prvostupanjski sud, koristeći se zakonskim maksimumom, posebno istaknuo prirodu povrijeđenog dobra – povjerenje stranke kao „svetinju” odvjetničkoga poziva – i činjenicu da odvjetnička profesija „ne trpi pogreške ovakve kaznenopravne naravi”. Takva je obrazloženost, premda kategorična, pravno održiva: maksimum sigurnosne mjere opravdan je posebno kada počinjeno djelo udara u sam temelj povjerenja na kojem je obavljanje određene djelatnosti utemeljeno, a takav je slučaj odvjetnika koji se ogлуši o točku 40. Kodeksa odvjetničke etike⁶ kojom je propisano da je „vjernost stranci osnovna dužnost odvjetnika”.

2. Brisanje iz Imenika odvjetnika na vlastiti zahtjev i procjena opasnosti od ponavljanja kaznenog djela

Posebno je zanimljivo pitanje utjecaja brisanja okrivljenika iz Imenika odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore na procjenu opasnosti od ponavljanja djela. Naime, iz dopisa Hrvatske odvjetničke komore proizišlo je da je okrivljenik bio upisan u Imenik odvjetnika od 26. studenoga 2002. do 6. ožujka 2017. te da je s danom 6. ožujka 2017., dakle prije pokretanja kaznenog postupka, na vlastiti zahtjev brisan iz Imenika.

Time se otvara pitanje smije li sud u trenutku presuđenja u prosincu 2017. zaključiti da postoji opasnost od ponavljanja djela „zlouporabom odvjetničke djelatnosti” kada okrivljenik formalno više nije odvjetnik te smije li u takvoj situaciji izreći sigurnosnu mjeru zabrane obavljanja te djelatnosti.

Prvostupanjski je sud na to pitanje odgovorio potvrdno navodeći da opasnost da će okrivljenik zlouporabiti odvjetničku dužnost postoji neovisno o tome što je on na vlastiti zahtjev brisan iz Imenika jer u svakom trenutku može ponovno zatražiti upis u Imenik radi obavljanja odvjetničke djelatnosti. Riječ je o stavu koji ima i šire pravno značenje jer postavlja standard procjene opasnosti od ponavljanja u slučajevima kada počinitelj formalno – ali ne i nepovratno – prestaje obavljati djelatnost u kojoj je djelo počinio.

Taj je stav, prema mišljenju autora ovog rada, pravilan zbog dvaju razloga. Prvi se odnosi na tekst: članak 71. stavak 1. Kaznenog zakona govori o opasnosti da će počinitelj ponovno počiniti kazneno djelo „zlouporabom te dužnosti ili djelatnosti”, a ne o opasnosti da će počiniti djelo zlouporabom djelatnosti koju u trenutku presuđenja i obavlja. Drugim riječima, predmet je procjene potencijal za ponovno činjenje, a ne tek trenutačno činjenično stanje. Drugi je razlog svrhovit: prihvaćanje takva tumačenja vodilo bi paradoksalnoj posljedici – počinitelj koji unaprijed zatraži brisanje iz Imenika izbjegao bi sigurnosnu mjeru, dok bi počinitelj koji u trenutku

⁶ Kodeks odvjetničke etike („Narodne novine” broj 64/2007., 72/2008. i 64/2018., 83/2021. i 81/2022.).

presuđenja još uvijek ima status odvjetnika bio njome obuhvaćen premda se opasnost od ponavljanja djela u obama slučajevima jednako procjenjuje. Takvo bi tumačenje izokrenulo svrhu sigurnosne mjere, koja nije sankcioniranje formalnog statusa, nego zaštita pravnog poretka i potencijalnih budućih stranaka od počinitelja kod kojega postoji opasnost od ponavljanja djela.

Stav prvostupanskog suda može se primijeniti i na druge regulirane profesije u kojima je svojstvo nositelja djelatnosti uvjetovano upisom u javni registar na vlastiti zahtjev – primjerice na profesiju stečajnoga upravitelja, sudskoga vještaka ili ovlaštenoga revizora. U svim tim slučajevima formalno brisanje iz registra ne predstavlja prepreku za izricanje sigurnosne mjere zabrane obavljanja te djelatnosti jer ostaje mogućnost ponovnoga upisa, a sigurnosna mjera upravo cilja na sprečavanje takva ponovnog ulaska u struku tijekom trajanja sigurnosne mjere. Taj stav posebno dobiva na značenju u praksi u kojoj nije rijetkost da počinitelj, suočen s mogućnošću kaznenoga progona, sam zatraži brisanje iz registra ne bi li time umanjio izgled izricanja statusne sankcije. Kazneni sud ne smije takve postupke prihvaćati kao činjenicu koja eliminira opasnost, nego kao još jednu indiciju počiniteljeve svjesnosti o ozbiljnosti djela.

VI. Profesionalno-etička dimenzija – odvjetnička prisega i Kodeks odvjetničke etike

Premda je u analiziranom predmetu riječ o kaznenopravnoj odluci, ne može se previdjeti činjenica da je prvostupanski sud u obrazloženju izričito posegnuo za odredbama Zakona o odvjetništvu i Kodeksa odvjetničke etike kao mjerilima ozbiljnosti djela. Pozivanje na profesionalnu regulativu pravno je opravdano: norma kaznenoga prava popunjava se sadržajem koji daje cjelina profesionalne regulative. Tako prvostupanski sud podsjeća na članak 1. Zakona o odvjetništvu kojim je odvjetništvo definirano kao samostalna i neovisna služba, na članak 7. istoga zakona kojim je odvjetnicima propisana obveza savjesnoga pružanja pravne pomoći u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, zakonima i statutom i drugim općim aktima Komore te na članak 51. kojim je propisan sadržaj odvjetničke prisega kojom se odvjetnik obvezuje savjesno obavljati dužnost i paziti na ugled odvjetništva. Konačno, sud upućuje na točku 40. Kodeksa odvjetničke etike, prema kojoj je „vjernost stranci osnovna dužnost odvjetnika” te je važnija „od interesa odvjetnika i kolegijalnih obzira”.

Pozivanje na te odredbe ima dvostruku funkciju. Prvo, takvo pozivanje konkretno zira pojam zlouporabe povjerenja iz članka 240. Kaznenog zakona time što pokazuje da povjerenje u odvjetničkom odnosu nije tek neformalno očekivanje stranke, nego obveza koja ima utemeljenje u pozitivnim propisima. Drugo, time se utemeljuje razmjernost sigurnosne mjere u maksimalnom trajanju jer se pokazuje da povreda

nije marginalna, nego zadire u temeljne obveze profesije. Taj pristup zavređuje punu podršku. U svakom kaznenom predmetu u kojem je djelo počinjeno povredom profesionalnih obveza sudovi bi morali u obrazloženju izričito uspostaviti vezu između kaznene norme i konkretnih profesionalnih dužnosti. Time se obrazloženja čine cjelovitijima, a ujedno se stručnoj javnosti šalje jasna poruka da je profesionalna regulativa pravno obvezujuća, a povreda profesionalne dužnosti nema samo disciplinske nego i kaznene posljedice. Iz perspektive odvjetnika kao primatelja te poruke ona ima dvostruko značenje – upozorenje na ozbiljnost obveze vjernosti stranci i potvrdu da pravni poredak u toj obvezi vidi javno dobro, a ne tek privatni interes pojedinca koji se obraća odvjetniku.

Treba dodati i to da je takav pristup u skladu s ulogom odvjetništva u suvremenom ustavnopravnom poretku. Odvjetnik ne djeluje samo kao zastupnik privatnoga interesa nego i kao sudionik u ostvarivanju prava na pravičan postupak iz članka 29. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske i članka 6. stavka 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Povreda obveze vjernosti stranci nije time samo povreda pojedinačnoga ugovornog odnosa nego i ugrožavanje sustavne funkcije koju odvjetništvo ima u pravnoj državi. Upravo zato zakonodavac je propisao kvalificirani oblik djela zlouporabe povjerenja kada ga počinio odvjetnik, a sudovi imaju zadaću da dosljednom primjenom članka 240. stavka 2. i članka 71. Kaznenog zakona potvrde sustavnu važnost obveze vjernosti stranci.

VII. Zaključak

Analizirani predmet, iako po svojim činjenicama nije osobito složen, pokriva nekoliko važnih pravnih pitanja za sudsku praksu u predmetima zlouporabe povjerenja iz članka 240. Kaznenog zakona, posebice kod kvalificiranoga oblika kaznenog djela koje je počinio odvjetnik.

Prvo, pravomoćno je potvrđen stav da uspjeh odvjetnika u jednoj fazi izvansudskoga zastupanja – primjerice u ishođenju veće naknade štete od prvotno ponuđene – ne isključuje protupravnost kasnijega zadržavanja tako pribavljenih sredstava. Biće djela zlouporabe povjerenja veže se uz konkretnu radnju zlouporabe ovlasti i konkretnu posljedicu štete, a ne uz globalnu ocjenu odvjetnikova nastupanja prema stranci. Drukčiji bi pristup obezvrijedio kvalificirani oblik iz članka 240. stavka 2. Kaznenog zakona, koji upravo i postoji zato što odvjetnik može i ostvariti uspjeh za stranku i istodobno tu stranku oštetiti prisvajanjem onoga što joj je trebao proslijediti.

Drugo, predmet razjašnjava odnos između sporazuma stranaka o vrsti i mjeri kazne, sklopljenoga u smislu članka 417.a stavaka 6. i 7. Zakona o kaznenom postupku, i izricanja sigurnosnih mjera. Dispoziciji stranaka iz te procesne odredbe nisu podložne sigurnosne mjere, koje sud po službenoj dužnosti izriče uvijek kada su za to ispunjene zakonske pretpostavke iz Kaznenog zakona. Takvo izricanje ne

predstavlja prekoračenje optužbe i ne dolazi u koliziju s ograničenjima koja sporazum o sankciji nalaže sudu. Riječ je o stavu koji bi trebao postati uobičajen u praksi i koji branitelji moraju imati u vidu pri savjetovanju stranke o prihvaćanju usuglašene sankcije.

Treće, predmet pruža uporište za stav da brisanje počinitelja iz javnoga registra na vlastiti zahtjev, izvršeno prije presuđenja, ne otklanja opasnost od ponavljanja djela u smislu članka 71. stavka 1. Kaznenog zakona jer mogućnost ponovnoga upisa u registar postoji u svakom trenutku. Time se primjena sigurnosne mjere otvara i prema počiniteljima koji su u međuvremenu napustili profesiju, što je pravno opravdano i prenosivo na druge regulirane profesije u kojima je obavljanje djelatnosti uvjetovano upisom u javni registar na vlastiti zahtjev.

Četvrto, prvostupanjski je sud primjerom kvalitetnoga obrazloženja pokazao kako se opće norme kaznenoga prava mogu i moraju popunjavati sadržajem profesionalne regulative – Zakona o odvjetništvu i Kodeksa odvjetničke etike – kako bi se konkretizirale pretpostavke djela i razmjernost sankcija.

Konačno, predmet šalje i jasnu poruku odvjetničkoj struci. Povjerenje stranke nije sporedna vrijednost profesije – ono je njezin temelj, a u kaznenopravnom smislu zaštićeno je strožom sankcijom nego povjerenje u bilo kojeg drugog punomoćnika. Odvjetnik koji to povjerenje zlouporabi tako da sredstva primljena u ime stranke prisvoji za sebe izlaže se ne samo kazni zatvora propisanoj u rasponu od šest mjeseci do pet godina nego i mogućnosti izricanja sigurnosne mjere zabrane obavljanja odvjetničkog poziva u trajanju do deset godina – mjeri čiju primjenu ni dragovoljno brisanje iz Imenika odvjetnika prije presuđenja ne može otkloniti. Time se ostvaruje upravo onaj cilj koji je zakonodavac propisivanjem kvalificiranoga oblika iz članka 240. stavka 2. Kaznenog zakona imao u vidu: očuvati odvjetništvo kao časnu službu u kojoj je vjernost stranci, prema riječima Kodeksa odvjetničke etike, važnija od bilo kojega drugog interesa.

BIBLIOGRAFIJA

PROPISI I DOKUMENTI:

1. Zakon o odvjetništvu („Narodne novine” broj 9/1994., 117/2008., 50/2009., 75/2009., 18/2011., 126/2021., 98/2025.).
2. Kazneni zakon („Narodne novine” broj 125/2011., 144/2012., 56/2015., 61/2015., 101/2017., 118/2018., 126/2019., 84/2021., 114/2022., 114/2023., 36/2024., 136/2025.).
3. Zakon o kaznenom postupku („Narodne novine” broj 152/2008., 76/2009., 80/2011., 121/2011. – službeni pročišćeni tekst, 91/2012., 143/2012., 56/2013., 145/2013., 152/2014., 70/2017., 126/2019., 80/2022., 36/2024., 72/2025., 13/2026.).

4. Kodeks odvjetničke etike („Narodne novine” broj 64/2007., 72/2008., 64/2018., 52/2021., 83/2021., 81/2022.).

PRESUDE I DRUGE ODLUKE:

1. Presuda Općinskog suda u Zadru poslovnog broja K-331/17 od 22. prosinca 2017.
2. Presuda Županijskog suda u Dubrovniku poslovnog broja Kž-39/2018-3 od 27. siječnja 2020.

THE ATTORNEY AS THE PERPETRATOR OF THE CRIMINAL OFFENCE OF BREACHING TRUST TO THE DETRIMENT OF THEIR OWN CLIENT

Abstract

The paper analyses a final and binding criminal case in which an attorney was convicted of the aggravated form of the criminal offence of breach of trust under Article 240, paragraph 2, of the Croatian Criminal Code, committed to the detriment of his own client. The case is of legal interest from the perspective of substantive criminal law, as it raises the question of whether an attorney's success in a particular phase of out-of-court representation may exculpate him from criminal liability for the subsequent retention of funds received on behalf of the client; from the perspective of procedural criminal law, as it opens an insufficiently elaborated question concerning the scope of the parties' agreement on the type and measure of the penalty under Article 417a of the Croatian Criminal Procedure Act in relation to security measures imposed by the court based on its official duty; and from the perspective of the imposition of sanctions, as the first-instance court imposed the security measure of prohibition on practising law for the statutory maximum duration of ten years, providing reasons as to why the perpetrator's removal from the Register of Attorneys at his or her own request, effected prior to the delivery of the judgment, does not eliminate the risk of reoffending. The analysis is based on the judgment of the Municipal Court in Zadar, case number K-331/17 of 22 December 2017, and the confirmatory judgment of the County Court in Dubrovnik, case number Kž-39/2018-3 of 27 January 2020.

Keywords: breach of trust, attorney, loyalty to the client, security measure prohibiting the practice of a profession, sentence agreement, risk of reoffending

TOMISLAV ŠIMIĆ rođen je 1982. u Vinkovcima. Diplomirao je pravo kao jedan od najboljih studenata u generaciji (diploma *cum laude*), a pravosudni je ispit položio 2010. s posebnom pohvalom. Pravosudnu je karijeru započeo 2008. u Zagrebu kao sudački vježbenik, a zatim je radio kao sudski i viši sudski savjetnik. Od 2014. obnaša sudačku dužnost na sudovima u Rijeci, Zadru i Sesvetama, gdje je radio na parničnim, radnim, kaznenim, ovršnim, izvanparničnim i zemljišnoknjižnim

predmetima te značajan broj sporova okončao mirenjem stranaka. Od listopada 2024. sudac je Građanskoga odjela Županijskog suda u Osijeku. Koautor je knjige *Zakon o parničnom postupku u sudskoj praksi* (2019.) i objavljuje stručne radove iz građanskog, radnog i kaznenog prava s naglaskom na analizu sudske prakse. Borac je za pravdu i poštenje.

